

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Vlaams Actieplan: Veilig Online

Het Vlaams Actieplan: Veilig Online, waarvan het doelstellingenkader werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 18 juli 2025 (VR 2025 1807 MED.0304/1TER), wordt aan de Vlaamse Regering voorgelegd. Het Vlaams Actieplan: Veilig Online vormt het fundament voor een gecoördineerde aanpak rond digitale weerbaarheid en mediawijsheid in Vlaanderen.

1. SITUERING

A. BELEIDSKADER

In het regeerakkoord 2024-2029 worden de ambities rond thema's sociale media en mediawijsheid als volgt geformuleerd: *Mediawijsheid en e-inclusie worden belangrijker, bijvoorbeeld bij het herkennen van en omgaan met desinformatie. Het Vlaams Kenniscentrum Digitale en Mediawijsheid speelt daarbij een belangrijke coördinerende en stimulerende rol. De uitbreiding van mediawijsheid met bijvoorbeeld algoritmewijsheid is noodzakelijk om de Vlaming ook weerbaar te maken ten aanzien van artificiële intelligentie. De publieke omroep, maar ook het onderwijs, speelt daarbij een belangrijke rol.*

Daarnaast vertaalt de beleidsnota Media de doelstellingen als volgt:

- *De evoluties gelinkt aan de opkomst van internet, sociale media en nieuwe technologieën plaatsen ons voor nieuwe uitdagingen. Hierdoor zijn burgers genoodzaakt continu nieuwe digitale vaardigheden bij te leren en bestaande vaardigheden te onderhouden. Daarnaast hebben sociale media ook impact op het welzijn van jongeren. Daarom zal ik samen met andere bevoegde ministers ook onderzoek voeren naar de impact van digitale media en schermgebruik op het welzijn en het gedrag van jongeren. Indien nodig koppelen we aan de vaststellingen gerichte beleidsmaatregelen om onze jongeren te beschermen.*
- *Door de opkomst en de convergentie van immersieve technologieën zal onze samenleving verder digitaliseren en mediatiseren waardoor digitale vaardigheden niet losstaan van digitale- en mediawijsheid. De 'soft skills' die we vaak benoemen onder digitale en mediawijsheid zijn essentieel voor burgers om een volwaardige rol op te kunnen nemen in onze maatschappij en bij uitbreiding de rest van de wereld. Om sterk te staan in de strijd tegen desinformatie en in te zetten op volwaardige participatie aan de (digitale) maatschappij*

is mediawijsheid een cruciaal fundament. Als we niemand willen achterlaten, kunnen we in onze gedigitaliseerde wereld niet voorbijgaan aan de noodzaak om ook digitaal mee te zijn.

- *Mediawijsheid is een thema dat raakt aan elk onderdeel van onze maatschappij en dus ook aan verschillende beleidsdomeinen. Ik zal dan ook bekijken hoe ik met mijn collega-ministers kan samenwerken aan het Vlaamse Digitale- en Mediawijsheidsbeleid om vanuit één duidelijk kader initiatieven uit te voeren. De publieke omroep en het onderwijs spelen hier alvast een belangrijke rol in, maar ook bevoegdheden als Jeugd, Welzijn, Werk en Digitalisering. Ook STE(A)M kan hier een hefboom in zijn, waarbij digitale vaardigheden, wetenschappen en creativiteit samenkomen om kinderen en jongeren voor te bereiden op de toekomst.*

De coördinatie van digitale- en mediawijsheid in Vlaanderen valt onder de bevoegdheid van de minister van Media, maar voor de implementatie is horizontaal beleid nodig. Digitale en mediawijsheid raken immers aan diverse beleidsdomeinen: media, onderwijs, welzijn, jeugd, digitalisering... Om versnippering tegen te gaan, is er dan ook nood aan een gecoördineerd actieplan om op een meer coherente en meer eenduidige manier met mediawijsheid binnen Vlaanderen aan de slag te gaan. Vanuit een gedragen beleid zetten we in op kennisdeling, langetermijnsamenwerking en de verankering en verduurzaming van bestaande en nieuwe initiatieven.

Dit Actieplan moet samen gezien worden met andere horizontale beleidsplannen van de Vlaamse Regering die ook een grote bijdrage leveren voor het mediawijsheidsbeleid.

Het doel is om beleidsinitiatieven op elkaar af te stemmen, overlap te vermijden en een meerwaarde te creëren op het gewone beleid. Bij de uitwerking en uitvoering van het Actieplan wordt maximale afstemming gezocht met:

- Het Horizontaal Gelijkekansenbeleidsplan
- Het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan
- Het Vlaams Actieplan Gendergerelateerd Geweld
- Het Vlaams Actieplan Radicalisering
- Het Digiplan

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het Doelstellingenkader Vlaams actieplan Mediawijsheid: naar een veiligere online wereld werd door de Vlaamse Regering goedgekeurd op 18 juli 2025.

2. INHOUD

De digitalisering van onze samenleving zet zich in een steeds sneller tempo voort. Media en technologie zijn integraal onderdeel geworden van het dagelijks leven van elke Vlaming. Zij bieden ongekende mogelijkheden voor verbinding, creativiteit en participatie, en versterken de toegang tot informatie en kennis.

Tegelijkertijd brengt deze evolutie nieuwe uitdagingen met zich mee. De verspreiding van desinformatie, de invloed van algoritmes en de opkomst van schadelijke online fenomenen zoals haatspraak en deepfakes, vragen om een verhoogde waakzaamheid en aangepaste beleidsmaatregelen. Niet elke burger beschikt over de nodige digitale vaardigheden, waardoor het risico op sociale uitsluiting toeneemt.

Om deze uitdagingen aan te pakken en de kansen van digitalisering maximaal te benutten, heeft de minister van Media op 27 maart 2025 het Vlaams Actieplan Mediawijsheid aangekondigd. Dit plan beoogt een versterkte samenwerking tussen beleidsdomeinen en zet in op kennisdeling, duurzame partnerschappen en de verankering van bestaande en nieuwe initiatieven. Het doel is om elke Vlaming weerbaar en vaardig te maken in de digitale samenleving.

Het actieplan werd participatief tot stand gebracht, in nauwe samenwerking met de bevoegdheden Onderwijs, Jeugd, Welzijn, Gelijke Kansen, Innovatie en Digitalisering, en Justitie, en een breed netwerk van stakeholders.

Het Actieplan vertaalt de visie van de Vlaamse Regering in drie strategische doelstellingen:

- Samenwerking en evaluatie
- Zorgen voor een veilige online omgeving
- Digitale weerbaarheid van de Vlaming vergroten

Het actieplan is opgebouwd rond vijf krachtlijnen:

Effectieve handhaving en platformen verantwoordelijk stellen

Vlaanderen dringt aan op effectieve handhaving van Europese en nationale regels die minderjarigen online beschermen. Deze krachtlijn legt de nadruk op uitvoering en naleving. Bestaande regels worden gecontroleerd, afgedwongen en duidelijk gecommuniceerd.

Schadelijke praktijken aanpakken

We ondernemen actie tegen schadelijke onlinepraktijken zoals seksuele afpersing, grooming, deepnudes, doxing. Deze krachtlijn focust op analyse en beleidsbeslissing: duidelijk vaststellen waar bijkomende regels of maatregelen noodzakelijk zijn om burgers beter te beschermen.

Iedere Vlaming digitaal weerbaar en mediawijs maken

Mediawijsheid wordt erkend als een essentiële basiscompetentie voor alle burgers. Deze krachtlijn focust op praktische weerbaarheid: burgers krijgen kennis en instrumenten om feit van fictie te onderscheiden en hun vertrouwen in kwaliteitsvolle media te versterken. Vlaanderen investeert in educatie, vorming en publiekscampagnes, met bijzondere aandacht voor kwetsbare groepen.

Betrouwbare informatie voorzien

We versterken het vertrouwen in informatie door te focussen op duidelijkheid en transparantie.

Ouders, leerkrachten en opvoeders betrekken

We ondersteunen ouders, leerkrachten en opvoeders bij het begeleiden van het digitale gedrag van (hun) kinderen. Deze krachtlijn legt de nadruk op versterking van hun competenties.

3. BUDGETTAIRE WEERSLAG

Het Actieplan creëert het referentiekader waarbinnen de Vlaamse Regering zal werken rond mediawijsheid. De goedkeuring van het actieplan impliceert geen beslissing over mogelijke benodigde budgetten. Dit wordt jaarlijks bekeken in functie van de BBT's, dus bij de jaarlijkse concrete uitrol van de acties, verspreid over de legislatuur en onder verantwoordelijkheid van de betrokken ministers.

Elke beslissing die genomen wordt in uitvoering van de actieplannen zal voorwerp uitmaken van de gebruikelijke procedures. Bedoeling is dat voor de uitvoering van de acties jaarlijks de nodige middelen worden vrijgemaakt.

De Vlaamse minister van Brussel en Media

Cieltje VAN ACHTER